

SAO THẦN NÔNG TRÊN MIỀN CÁT TRẮNG

TRƯƠNG VĂN HÀ

Trước đây, mỗi lần nhắc đến vùng đất cát Hải Ninh và Hồng Thủy là người ta lại nghĩ ngay đến một trong những vùng quê nghèo khó nhất nhì ở Quảng Bình. Sinh ra thấy cát, cả cuộc đời làm lũi gấn bó, mưu sinh trên cát, dù phải một nắng hai sương đầu tắt, mặt tối vậy mà cái nghèo, cái đói vẫn chưa chịu buông tha đối với những cư dân tội nghiệp nơi đây... Nhưng bằng một ý tưởng táo bạo là trồng cây che gió, chắn sóng, chắn cát và cải tạo cát để xây dựng trang trại, nông dân Võ Đại Nghĩa đã mang lại cho vùng đất này một sự đổi đời. Năm 2009 Võ Đại Nghĩa đã được Thủ tướng Chính phủ tặng bằng khen và anh trở thành một trong số 33 Sao Thần nông tiêu biểu của cả nước. Năm 2010, anh đã được UBND huyện Quảng Ninh tặng giấy khen trong phong trào thi đua yêu nước.

“Ai cũng bảo tui liều!”

“Ngày tui bán nhà, bán cả cơ ngơi đang ăn nên làm ra ở Đồng Hới về đây dựng lều bới cát trồng cây, ai cũng bảo tui liều chú ạ! Kể ra thì lúc đó mình cũng liều thiệt sự. Ai đời cả một vùng cát, toàn cát cho không người ta cũng chẳng thèm, nhưng mình đi tây về, đang là dân thị xã, vốn quen ăn trắng mặc trơn lại dắt díu vợ con ra xứ ni lập nghiệp...”. Vừa dẫn tôi đi một vòng tham quan cái cơ ngơi trị giá hàng chục tỷ bạc, anh Võ Đại Nghĩa, Chủ tịch HĐQT Công ty Cổ phần Thanh Hương mở đầu câu chuyện lập nghiệp của mình như thế.

Tôi sống chẳng xa quê Võ Đại Nghĩa bao

nhiều, nên cái vùng đất mà hiện nay anh đang lập trang trại, tôi đâu có xa lạ gì. Vùng này trước kia vốn khô hạn, cằn cỗi, chỉ có lác đác một vài cây phi lao mới tồn tại nổi, còn xung quanh hoàn toàn không có bóng dáng của sự sống. Nhưng dưới bàn tay và khối óc của Võ Đại Nghĩa, vùng đất cát nằm giáp danh giữa xã miền biển Hải Ninh (huyện Quảng Ninh) và xã Hồng Thủy (Lệ Thủy) giờ đây được khoác lên mình một màu xanh bạt ngàn của hơn 10 ha rừng được trồng từ phía bờ biển rồi chạy vòng quanh che chắn cho 34 ha trang trại, trong đó có 30 hồ nuôi tôm trên diện tích 15ha, dãy chuồng trại nuôi 1.200 con lợn nái, lợn thịt, 6.500 con gà giống Ai Cập...

Vốn sinh ra trong một gia đình nông dân nghèo ở Lệ Thủy, nên lớn lên chưa có một công việc nặng nhọc gì của nhà nông mà Võ Đại Nghĩa chưa từng trải qua. Từ nhỏ, chứng kiến cuộc sống vất vả của bố, mẹ, của bà con làng xóm xứ cát quê mình, anh từng ấp ủ một ước mơ cháy bỏng là lớn lên phải thoát cho được khỏi vùng đất này, như thế mới mong cuộc đời mình tươi sáng hơn. Người ta nói “Có chí làm quan, có gan làm giàu”, Võ Đại Nghĩa vừa có cả chí, cả gan, nhưng nhà nghèo, vốn liếng không có, “cái khó bó cái khôn” nên anh quyết định xin đi xuất khẩu lao động ở Đức những mong kiếm được ít vốn liếng về quê làm ăn và nuôi sống vợ con.

Từ Đức trở về có trong tay một ít vốn, mua sắm được cơ ngơi, cửa hàng buôn bán ở thị xã Đồng Hới, đó chính là một sự đổi đời lớn đối với Nghĩa mà trước đây anh chưa từng dám mơ đến.

Mô hình nuôi thỏ New Zea Land

Ảnh: T.L

Công việc làm ăn đang thuận lợi, vợ con đؤه huề, nhưng không hiểu sao, lần nào ghé về thăm lại vùng quê xứ cát này, Nghĩa cũng thấy lòng không yên. Bởi vì người dân quê anh vẫn còn nghèo, cát vẫn còn rất nhiều nhưng con người thì bất lực... Bao đêm suy nghĩ, bao lần đắn đo, năm 2002, Võ Đại Nghĩa quyết định thuyết phục vợ con theo mình về vùng quê để trồng rừng và lập nghiệp. Nghĩa biết, muốn cải tạo được đất này thì phải cần rất nhiều vốn, nhiều công sức. Không có nhiều tiền, Nghĩa tính chuyện đi vay. Khi nghe anh trình bày dự án trồng rừng trên cát ở đâu, người ta cũng lắc đầu nguây nguây cho anh là “liều”, là viễn vông, nên không ai cho vay cả. Cùng đường, Nghĩa thuyết phục vợ con bán cả sản nghiệp ở Đồng Hới để lấy vốn về quê...

Thời gian đầu mới nhìn thấy cả một vùng cát trắng, có lúc Nghĩa cũng dao động. Không có nhiều tiền để thuê nhân công, hàng ngày nắng cũng như trời mưa, vợ chồng Nghĩa lại động viên nhau gánh cây lên trồng trên 15 ha đồi cát mình đã nhận thầu. Nhờ chăm sóc cẩn thận, vườn cây của gia đình anh có tỷ lệ sống khá cao và phát triển bình thường. Khi cây đã phát triển xanh tốt,

khả năng giữ đất, giữ nước cao, Võ Đại Nghĩa đã quyết định trồng thêm vài ha cỏ VA06 để phát triển chăn nuôi bò, nuôi thêm lợn nái, lợn thịt và gia cầm để “lấy ngắn nuôi dài”. Năm đầu tiên và năm thứ 2, vợ chồng anh đã không thu được đồng lãi nào, đến năm thứ 3, trang trại đã đem lại cho anh 150 triệu đồng tiền lãi... Chưa bằng lòng với những thành công ban đầu, có thêm kinh nghiệm làm “nông dân” và một chút vốn liếng “giắt lưng”, Võ Đại Nghĩa lại nghĩ đến một điều lớn lao hơn...

...Và những thành công từ nuôi tôm trên cát

Đọc báo, nghe đài, biết được nhiều nơi ở các tỉnh Nam Trung Bộ, nghề nuôi tôm trên cát đang cho thu nhập cao, nhìn thấy mấy ha đất của mình đã được cả rừng cây che chắn an toàn, không còn lo cát bay, cát lờ, Nghĩa suy nghĩ: “Người ta làm được thì mình cũng làm được. Khó mấy, học mãi rồi cũng biết”. Nghĩ là làm, quyết định giao lại công việc làm “nông dân” cho người vợ trẻ, anh một mình khăn gói vào Khánh Hoà “tâm sự học đạo”. Sau khi đã có thêm chút vốn liếng kiến thức về nuôi tôm công nghiệp trên cát, Võ Đại

Nghĩa hăm hờ trở về để thực hiện dự định của mình. Được ngân hàng cho vay thêm vốn, anh đã quyết định đầu tư 10ha đào ao hồ nuôi tôm thẻ chân trắng.

Thời gian đầu do thiếu kinh nghiệm nên cả 10 ha của gia đình anh đều chưa cho thu lãi. Dù chưa thực sự thành công, nhưng Võ Đại Nghĩa đã rút ra được một điều: “Muôn nuôi được tôm, phải có kỹ thuật. Nuôi tôm công nghiệp không giống nuôi cá dưới ao theo cách của người nông dân là cứ mua giống thả xuống, rồi nhờ trời, nhờ đất mà có ăn được...”. Sau mấy vụ rút kinh nghiệm và áp dụng thêm nhiều tiến bộ khoa học kỹ thuật và sử dụng máy ôzôn (đây là cơ sở đầu tiên ở Quảng Bình sử dụng), vụ tôm năm 2004, trang trại của Võ Đại Nghĩa đã thu lãi được 150 triệu đồng.

Mọi việc đang “thuận buồm xuôi gió” thì trong một lần đi giao dịch làm ăn, Võ Đại Nghĩa bị tai nạn giao thông rất nặng tương thập tử nhất sinh. Trang trại không có anh trông coi lúc này như rắn mất đầu. Không được trả lương, người làm công bỏ về gần hết... Những ngày nằm viện, vết thương chưa lành, đầu đau nhức như búa bổ, nhưng không lúc nào Võ Đại Nghĩa thôi nghĩ đến cái cơ ngơi mà vợ chồng anh đã dốc cả tâm sức, cả mạng sống của mình vào. Thế rồi như có một phép màu, Võ Đại Nghĩa đã hồi phục nhanh chóng. Ngày anh trở về cũng chính là ngày của cải, vốn liếng cả hai vợ chồng tích góp bấy lâu đã “đội nón ra đi” hoàn toàn, trong khi đó món nợ ngân hàng 600 triệu mấy tháng trời không trả được đồng nào, giờ đây tiền lãi đã tăng lên gấp mấy lần. Nguy phá sản cận kề. Trở về thấy mọi thứ đã trở nên xác xơ sau bao ngày không hoạt động, lòng Nghĩa đau như cắt. Hết nhìn cái cơ ngơi tan hoang, rồi hai vợ chồng anh lại nhìn nhau rơm rớm nước mắt. Nhưng chính những lúc khó khăn nhất đó cũng chính là lúc bản lĩnh, ý chí kiên cường của người miền cát trong Nghĩa lại trỗi dậy, giúp anh có thêm sức mạnh để tìm cách tháo gỡ tình thế.

“Thua keo này, ta bày keo khác”, nghĩ đến lời dạy của người xưa, vợ chồng Nghĩa lại động viên nhau đi gõ cửa nhiều nơi để vay thêm vốn. Khác với lần đầu, lần này nhiều người đã đồng ý cho vợ chồng Nghĩa vay để nuôi tôm, vì người ta đã bắt đầu có niềm tin vào cách làm của anh. Có vốn, Võ Đại Nghĩa đầu tư thêm 3 hồ tôm (1,5 ha). Ngoài kinh nghiệm của bản thân, Nghĩa còn thuê một đội ngũ kỹ sư, kỹ thuật các nơi về giúp anh những khâu quan trọng trong quy trình nuôi. Năm 2005, con tôm đã mang về cho anh lãi 600 triệu đồng. Từ vụ nuôi năm 2007, Võ Đại Nghĩa đã đầu tư thêm 6 hồ (3 ha), đồng thời áp dụng thêm nhiều quy trình nghiêm ngặt và xây dựng hầm biôga làm ấm hồ nuôi. Mỗi năm 3 vụ, trừ chi phí, mỗi hồ Võ Đại Nghĩa thu lãi được 130 triệu đồng, con tôm đem về cho anh trên 2 tỷ đồng tiền lãi. Năm 2010, trang trại của Võ Đại Nghĩa có nguồn thu trên 15 tỷ đồng, lãi được khoảng 5 tỷ...

Chưa dừng lại ở đó, được sự giúp đỡ của Viện Nghiên cứu Nuôi trồng thủy sản, Trường Đại học Nha Trang, trang trại của Võ Đại Nghĩa đã sản xuất thành công giống cá vược, cá đối mực và tôm đất, mở ra một hướng làm ăn mới cho người nông dân Quảng Bình... Để có được những thành công trên, Võ Đại Nghĩa rất coi trọng việc đầu tư cho khoa học kỹ thuật và sử dụng lực lượng lao động chất lượng cao. Hiện nay, trong tổng số 100 lao động làm việc cho Võ Đại Nghĩa, có 11 người là kỹ sư, 20 người tốt nghiệp cao đẳng, còn lại là công nhân được đào tạo bài bản, có chuyên môn giỏi... Không chỉ làm giàu cho mình, Võ Đại Nghĩa còn tận tình hỗ trợ vốn, kỹ thuật, giúp 20 gia đình nông dân nghèo trong vùng vươn lên có cuộc sống khá giả.

Tôi chia tay Sao Thần nông Võ Đại Nghĩa khi trời đã về chiều. Trên mấy triền cát trắng, những hàng cây phi lao do vợ chồng anh vừa mới trồng đang cố vươn mình lên để giành lấy sự sinh tồn...

T.V.H